

UCHOVÁVANIE PAMÄTI SVETA NAVEKY: SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE IFLA/IPA O ARCHIVOVANÍ A UCHOVÁVANÍ DIGITÁLNYCH INFORMÁCIÍ

© Copyright: International Federation of Library Associations and Institutions, 2002
Povolenie IFLA pre Spolok slovenských knihovníkov – Slovak Librarians Association
Preklad: Ing. Silvia Stasselová, 2008
Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

KONTEXT

Uchovávanie digitálnych informácií sa stáva čoraz naliehavejšou úlohou tak pre knižnice, ako aj pre vydavateľov kníh a časopisov, pretože objem digitálnych informácií rýchlo narastá a stratégie a postupy na uchovávanie týchto formátov nie sú ustálené. Kým mnohé elektronické publikácie vychádzajú v tlačenej aj digitálnej forme, aj keď nie vždy súčasne alebo v identických verziách, čoraz viac materiálov sa vydáva iba v digitálnej podobe (*born digital*), čo znamená, že nemajú svoj tlačенý ekvivalent.

Odhaduje sa, že veľká časť tohto typu materiálov je navždy stratená, pretože niektorí vydavatelia vymazali svoje elektronické publikácie bez toho, aby si uvedomili, aké dôležité je plánovanie procesu dlhodobého archivovania. Nevyhnutnosť dlhodobého archivovania je naliehavá. Náklady na dlhodobé archivovanie sú síce vysoké, no náklady spôsobené stagnáciou by mohli mať katastrofálny dopad.

Knižnice sa tradične starajú o získané publikácie a uchovávajú ich vo fyzickej podobe, aby chránili informácie, ktoré sú v nich obsiahnuté. S nástupom digitálnych informácií sa ochrana obsahu stáva čoraz viac spoločnou zodpovednosťou vydavateľov a zberateľov informácií. Aj keď sa vydavatelia a knižnice zaviazali uchovávať digitálne záznamy, ich úsilie je dodnes rozporuplné, roztrieštené a podhodnotené.

ZÁSADY A ODPORÚČANIA

Medzinárodná federácia knižničných asociácií a inštitúcií (*International Federation of Library Associations and Institutions*, IFLA) a Medzinárodná asociácia vydavateľov (*International Publishers Association*, IPA) sa rozhodli postupovať spoločne, aby dosiahli praktické a dlhodobé výsledky v oblasti digitálneho uchovávania. Z tohto dôvodu presadzujú nasledujúce zásady a odporúčania:

1. Narastajúce množstvo informácií publikovaných len v elektronickej forme má trvalý kultúrny a dokumentárny význam a sú rovnako dôležité ako informácie publikované v tradičnejších formách.
2. Dlhodobá dostupnosť týchto informácií je nevyhnutná a treba urýchlene prijať opatrenia na jej zabezpečenie.
3. Obidve organizácie budú presadzovať, aby sa dlhodobé archivovanie a uchovávanie stalo kľúčovou záležitosťou v medzinárodnom meradle.
4. Obidve organizácie budú podporovať vývoj a implementáciu priemyselných štandardov, systémov a výskumu digitálneho archivovania a uchovávania vrátane hľadania finančných príležitostí na podporu týchto aktivít.
5. Hoci vydavatelia vo všeobecnosti môžu zabezpečiť krátkodobé archivovanie svojich publikácií dovedy, kým sú tieto publikácie ekonomicky životaschopné, knižnice majú najlepšie predpoklady na prevzatie zodpovednosti za dlhodobé archivovanie prostredníctvom príslušných dohôd s vydavateľmi.
6. Vzhľadom na to, že národné knižnice majú mandát na získavanie a uchovávanie kultúrneho dedičstva publikovaného v príslušných krajinách a väčšina z nich sa pokúša získavať digitálne publikácie, tieto knižnice by mali s ďalšími poprednými knižnicami a organizáciami prevziať hlavnú zodpovednosť za dlhodobé archivovanie digitálnych publikácií.
7. Pracovná skupina v zastúpení vydavateľov a knižníc bude naďalej rozvíjať spoločné iniciatívy týkajúce sa technických, ekonomických a strategických otázok digitálneho uchovávania vrátane iniciovania spolupráce s inými organizáciami, ktoré sa zaoberajú týmito otázkami.

Schválené Riadiacou skupinou IFLA/IPA (*IFLA/IPA Steering Group*) 27. júna 2002 v Paríži.